

LinguaPark Klaszter – az oktatás és a vállalkozások összefogása

A 21. századi gazdasági összefogás új formájaként is definiált klaszter olyan szerveződési mód, ahol profitorientált vállalatok és nonprofit szervezetek harmonikusan tudnak együttműködni úgy, hogy közben nem sérül egyéni karakterük. Míg az Egyesült Államokban, Németországban, Olaszországban és számos más országban általános gyakorlat a klaszterek kialakítása, Magyarországon a 2000-es évek elején vált ismertté ez a szerveződési forma. Maga a *cluster* szó fürtösödést jelent, és a klaszter felépítése valóban szőlőfűrthöz hasonlítható. Michael Porter (a Harvard Egyetem professzora)* a klaszter fogalmát a következőképpen határozta meg: egymással kapcsolatban lévő, adott iparágban tevékenykedő, tevékenységük helyszínét tekintve egymáshoz közel fekvő – közös vonásokkal és egymást kiegészítő tulajdonságokkal rendelkező – vállalatok és a hozzájuk kapcsolódó intézmények (például önkormányzatok, kamarák, gazdaságfejlesztési intézmények, egyetemek és kutatóintézetek) csoportja. Az alábbiakban azt mutatjuk be, hogyan valósul meg mindez a LinguaPark Klaszter esetében, és milyen kézzel fogható eredményekkel jár a klaszter tevékenysége az oktatás és a vállalkozások együttműködése terén.

A LinguaPark Klaszter 2009-ben alakult a magyar fordítói, nyelvi piacon első és eddig egyetlen ilyen kezdeményezésként. A klaszter tagságát egymást kiegészítő vállalkozások mellett versenytársak is alkotják, a hasonló profilú oktatási és kutatási intézményekkel együtt. A LinguaPark Klaszter önkéntes, projektekre irányuló, vállalkozásokon és intézményeken átívelő együttműködés, melyben a klaszter mint munkaszervezet a megvalósítást műszaki, szakmai és kommunikációs háttér biztosításával támogatja. A tagok létszáma jelenleg 24, és ennek közel felét egyetemek alkotják.

Általában egy klaszter legfontosabb feladata a tagok közötti gazdasági és társadalmi együttműködés kialakítása, melynek eredményeként a klaszter tevékenysége elősegíti a résztvevők gazdasági teljesítményének javulását, pozitív hatást gyakorol az innovációra és a versenyképességre, a szaktudás- és információáramlásra, valamint a hosszú távú üzleti dinamikára. A LinguaPark Klaszter ennek érdekében olyan kommunikációs hálózatot alakított ki, amely lehetővé teszi a horizontális kapcsolatok kiépítését a tagok közötti kölcsönös bizalom megerősítésére alapozva.

A LinguaPark klaszter egyik fontos célkitűzése a nyelvi és fordítói szektorban tevékenykedő vállalkozások és oktatási intézmények közötti együttműködés elősegítése. Ez több formában is megvalósult az elmúlt években. Szép példa ilyen jellegű együttműködésre a Szent

* Porter, M. E. (2002): Building the microeconomic foundations of prosperity: Microeconomic competitiveness index. *Global competitiveness report*. Davos: World Economic Forum.

István Egyetemen 2012. január 26-án megrendezett szakfordító szakmai nap, ahol a klasztert két vállalkozó tag is képviselte, színvonalas előadásokkal gazdagítva a színes szakmai programot. Kovács László *Gépi fordítás: Hogyan keletkezik a post editing nyersanyaga?* címmel tartott előadást, Urbán Miklós pedig *Fordítás? Lektorálás? Mindkettő? Egyik sem?* című prezentációjában az utószerkesztés gyakorlatával kapcsolatos felmérésének eredményeiről számolt be a hallgatóságnak.

A vállalkozások és képzőintézmények klaszteren belüli együttműködésének további formája a workshopok összeállítása és megtartása. Ilyen az *Életpályaindító workshop*, melynek keretében a klaszter tagjai életszerű példákkal, praktikus tanácsokkal igyekeznek segíteni a pályakezdés előtt álló szakembereket. A beszélgetések koordinátorai: Balázs Márta és Riesz Zoltán motiváló, támogató stílusban ismertetnek olyan kulcsfontosságú területeket, mint az önéletrajz készítése, a motivációs levél megfogalmazása, a névjegykártya jelentősége. Emellett számos olyan apró trükköt, praktikat adnak át a hallgatóknak, melyeket megfogadva a pályakezdők jelentős előnyre tehetnek szert a piacra lépésük alkalmával. Ilyen workshopokon vehettek részt a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, a Budapesti Corvinus Egyetem, valamint a Szent István Egyetem diákjai. A visszajelzések alapján a workshopok nagyon hasznosak voltak, és azóta a hallgatók közül többen már el is helyezkedtek valamelyik fordítóirodánál.

A klaszter lehetőséget ad arra, hogy az egyetemek és a gazdasági szféra képviselői közötti együttműködés az alkalmankénti közös rendezvényeken és eseményeken kívül, állandó szervezeti keretek között is megvalósulhasson. Ilyen keret a klaszter megalapítása után röviddel megalakult Oktatási Munkacsoport. A klaszter vállalkozó tagjainak bekapcsolódásával az Oktatási Munkacsoport többek között egyetemi előadásokat szervez, ahol a hallgatók első kézből kapnak gyakorlati ismereteket, melyek jól kiegészítik a korábban megszerzett elméleti tudást. A Szent István Egyetem, az ELTE és a Budapesti Corvinus Egyetem szakfordító szakos hallgatói mellett a Károli Gáspár Református Egyetem terminológia szakos diákjai találkoztak ilyen előadásokon a fordítói piac képviselőivel képzési idejük alatt.

A szakmai előadások szervezésén kívül a munkacsoport tevékenysége a szakmai gyakorlatokra is kiterjed. A hallgatóknak tanulmányaik alatt a szakmai gyakorlat ad lehetőséget arra, hogy „éles” környezetben kipróbálhassák magukat. Noha a legtöbb esetben csupán néhány hetes periódusról van szó, a szakmai előmenetelt tekintve kulcsfontosságú időszak lehet ez minden szakfordító és tolmács életében. Annak érdekében, hogy a hallgatók gyakorlati tapasztalatainak köre bővüljön, és a gyakornoki helyet biztosító céggel együtt elégedetten fejezzék be a gyakornoki időszakot, a munkacsoport aktívan közreműködik a hazai és nemzetközi gyakornokcsere koordinálásában és támogatásában. A szakmai gyakorlatok hatékonyságának és minőségének javítása céljából az Oktatási Munkacsoport egy olyan egységes gyakornoki keretprogram kialakításán dolgozik, melynek részét képezi egy szakmai gyakorlati sablon és egy gyakornoki adatbázis. A gyakorlati sablon lehetővé teszi, hogy a szakfordító-, tolmács- és terminológusgyakornokok egységes szempontok alapján kialakított szakmai gyakorlaton vegyenek részt. A gyakorlati helyet biztosító cégek esetében ez a sablon szolgál támpontként a gyakorlat kialakításához. Ezáltal ez a program elősegíti, hogy a cégek fel tudjanak készülni a gyakornokok fogadására, és a gyakornokok is tisztában legyenek azzal, mit várnak el tőlük. A program keretében elvégzett egységes szakmai gyakorlat alapján a hallgatók oklevelet kapnak a megszerzett gyakorlati ismeretek igazolására. A gyakornoki helyet kínáló cégek, valamint a végzős hallgatók igényeinek összehangolására a célok között olyan adatbázis kialakítása is szerepel, melyben az aktuálisan elérhető cégek és hallgatók különböző szempontok alapján kereshetők. Ez a „társkereső rendszer” nagy segítséget nyújt majd a gyakornokoknak és a cégeknek egyaránt.

A klaszteren belül Balázs Márta szakmai vezetésével megalakult a Jövő Tolmácsa Munkacsoport is. A munkacsoport szervezésében a tolmácskollégisták arra kapnak lehetőséget, hogy minél több „éles szituációban” tehesék próbára felkészültségüket. Ezek a lehetőségek hozzájárulnak a jelöltek szakmai tapasztalatának bővítéséhez, és referenciaként megjelenhetnek az önéletrajzban. Ennek megfelelően a leendő tolmácsok körében a visszajelzések is nagyon pozitívak.

Az itt bemutatott kezdeményezések tapasztalatai mintául szolgálhatnak az egyetemek és a gazdasági szférát képviselő vállalkozói oldal együttműködési formáinak akár más szakterületeken is. Összességében az egyes projektekben és a közösen megvalósított eseményeken résztvevők visszajelzése alapján elmondható, hogy a vállalkozások és a képző intézmények is jelentősen profitálnak egymás lehetőségeinek és igényeinek jobb megismeréséből.

A klaszter az oktatás területén végzett tevékenysége mellett nagy hangsúlyt fektet az eredményesség növelésére, arra, hogy tagjait gazdasági előnyökhöz juttassa, és versenyképességüket javítsa. Ennek érdekében különböző projektek jönnek létre, és a kommunikációs háló megteremtésének köszönhetően lehetőség van a tagok közötti tapasztalatszerésre. A klaszter fontos tevékenységei közé tartozik a pályázati lehetőségek feltérképezése, együttműködések szervezése és koordinálása, valamint ezek révén a hazai szakmai rendezvények népszerűsítése. Ezenkívül a klaszter információgyűjtéssel és -áramoltatással támogatja a fordítási technológiák fejlesztését és elterjesztését, illetve innovatívan közreműködik fordításautomatizálási, gépi fordítási és e-learning projektekben. A klaszter a megfogalmazott céljainak – mint az igényes nyelvhasználat ösztönzése, a nyelvi hagyományörzés és a tehetség gondozás – elérése érdekében szívesen működik együtt további partnerekkel, hogy tevékenységi körét tovább szélesítse.

Összefoglalásként elmondható, hogy az oktatás és a vállalkozások támogatása terén szerzett tapasztalatok azt mutatják, a klaszter Magyarországon is életképes és hatékony szerveződési forma, hiszen a LinguaPark Klaszter nyitott, kezdeményező hozzáállással, ötletek és új gondolatok felkarolásával eredményesen ösztönözn tudja tagjait innovatív tervek elindítására és megvalósítására.

Jablonkai Réka és Sipos Gabriella